

КАФЕДРА ДЕРЕВ'ЯНИХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Саксофон

Освітній ступінь

бакалавр

Курс	1-4
Семестр	1-8

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Оркестрові духові та ударні інструменти: «Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Фагот», «Саксофон», «Валторна», «Труба», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»

Статус

обов'язкова

ECTS	23
Годин	690
Індивідуальні заняття	314
Самостійна робота	376

Форма контролю

екзамен/
атестаційний іспит

Інформація про викладача

ПІБ	Василевич Юрій Володимирович, професор кафедри дерев'яних духових інструментів НМАУ імені П.І.Чайковського, заслужений артист України
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9UtGdBwAAAAJ
e-mail	vasylevych5151@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Духові інструменти – яскрава сторінка історії українського музичного мистецтва. Археологічні дослідження проведені на території України виявили унікальні зразки стародавніх духових інструментів. Фундаментом оркестрового виконавства нашої країни слід вважати діяльність козацьких капел та цехових оркестрів, осередками музичної освіти були братські школи. У середині XIX ст. були утворені професійні освітні музичні заклади – училища, а в 1913 році була заснована Київська консерваторія.

Новиною у музичному житті України другої половини ХХ століття стала поява квартету саксофоністів. Це особливо важливо для Київської академічної школи, адже з виникненням цього ансамблю пов'язана поява класу саксофона в Київській державній консерваторії (нині Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського), який був відкритий у 1989 році Ю. Василевичем. Поява професійної академічної освіти стала значним поштовхом у функціонуванні та розвитку української саксофонові школи.

Нині завданням, поставленим перед викладачами Академії, є підготовка молодих митців найвищої професійної кваліфікації, здатних забезпечити національне духовне та культурне відродження нашої країни. Навчальна дисципліна «Спеціальний інструмент (саксофон)» є основою для опанування вершин професійної майстерності. Клас з фаху стає незамінним середовищем, де ґрунтуються та розвиваються найважливіші професійні, творчі та особистісні якості студента.

Метою навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент (саксофон)» є підготовка фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва» (спеціалізація Оркестрові духові та ударні інструменти).

Завдання:

- надання студенту фундаментальних професійних знань і навичок;
- виховання фахівця обізнаного у проблематиці споріднених мистецьких галузей знань;
- виховання музиканта, здатного глибоко відчувати і мислити, любити свою професію, такого, що має прагнення до подальшого самовдосконалення.

Студент повинен засвоїти і знати:

- основи теорії та методології інтерпретації інструментальних творів;
- сольфеджіо, теорію та історію музики, гармонію, аналіз музичних форм;
- методи роботи над творами різних жанрів та стилів (соло, в ансамблі, оркестрі);
- психологію виконавської та педагогічної діяльності;
- норми професійного етикету та артистичної культури;
- історію виконавства на духових інструментах.

Бакалавр повинен мати комплекс навичок та вміти:

- застосовувати різноманітні виконавські техніки та прийомами, які забезпечують якісне звуковидобування та звуковедення;
- використовувати здобуті знання та навички під час сольного музикування, а також під час гри у ансамблі, оркестрі;
- грати («читати») з аркуша;
- самостійно опановувати та інтерпретувати музичні твори;
- швидко запам'ятовувати (вивчати на пам'ять) музичні твори;
- використовувати нетрадиційні засоби виразовості (мікрохроматика, багатозвуччя, тощо);
- грати на споріднених інструментах (сопрано, альті, тенорі та баритон-саксофоні).

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Спеціальний інструмент (саксофон)» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є іспити у 1 – 7 семестрах, технічні заліки у 2 та 4 семестрах, державний іспит наприкінці 8 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Google meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань тощо.

Перелік тем

Тема 1. Історичні аспекти саксофону. Базові постановочні прийоми
Тема 2. Оволодіння гаммами, вправами та етюдами

Тема 3. Формування штрихової культури духовика
Тема 4. Читання нот з листа – необхідна передумова прискороного навчання
Тема 5. Робота над мініатюрою
Тема 6. Практичне застосування досвіду видатних виконавців
Тема 7. Робота над старовинною сонатою, різнохарактерними п'єсами
Тема 8. Віртуозна п'єса. Ознаки віртуозності
Тема 9. Ускладнення техніко–виконавських завдань
Тема 10. Засвоєння педагогічного репертуару. Читання нот з аркуша оркестрових партій
Тема 11. Поглиблена робота над творами крупної форми
Тема 12. Насичена виконавська практика як передумова успішних виступів
Тема 13. Зосередження уваги на техніко-виконавських та художньо-виконавських завданнях
Тема 14. Робота над концертами віртуозно-романтичного напрямку
Тема 15. Поглиблення роботи над виконавським стилем, індивідуальною манерою композитора
Тема 16. Робота над романтичною сонатою, п'єсами, іншими творами
Тема 17. Виконання концерту як повноцінного циклічного твору
Тема 18. Формування умінь і навичок самостійного опрацювання музичного твору
Тема 19. Складання довільної програми за вибором студента
Тема 20. Удосконалення музичного мислення, досвіду музично–виконавської діяльності. Розвиток інтерпретаторських якостей студента.

Форми та технології навчання

Базова форма навчання визначена навчальним планом (очна, денна).

В сьогочасних реаліях пандемії в освітньому процесі запроваджена змішана форма навчання як синтез онлайн та офлайн форм.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються студенту.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни «**Спеціальний інструмент (саксофон)**» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «**Бакалавр**» є іспити у 1 – 7 семестрах, технічні заліки у 2 та 4 семестрах, атестаційний іспит наприкінці 8 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Технічний залік	15
2.	Академічний концерт	30
3.	Відвідування занять	15
4.	Атестаційний іспит	40
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

90-100-А (відмінно) – відповідає яскравій грі саксофоніста із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності;

82-89-В (добре) – відповідає якісному виступу саксофоніста, але з наявністю незначних недоліків;

74-81-С (добре) – відповідає впевненому виступу саксофоніста, але з наявністю певних вад;

64-73-Д (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця;

60-63-Е (задовільно) – представлені твори не відповідають вимогам НМАУ, наявність значних вад у грі виконавця;

35-59-ФХ (незадовільно) – рівень виконання твору студентом не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійських онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент (Саксофон)» передбачається участь студентів у науково-методичних, практичних конференціях, конкурсах творчих робіт, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендована література:

1. Апатський В. Методика викладання гри на духових інструментах, К., Вип.4., К., 1976
2. Апатський В. Питання музичного виконавства та педагогіки, К., 1979
3. Апатський В. Основи теорії та методики духового музично-виконавського мистецтва. – Навчальний посібник. – К., НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2006. – 432 с.
4. Вовк Р. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: Дис. канд. мистецтвознавства, 17.00.03 – К., 2004
5. Карп'як А. Особливості флейтових текстів Й.С.Баха / А.Карп'як // Студії мистецтвознавчі. Число 2 (18). – Київ: ІМФЕ, 2007. – С.67-75
6. Качмарчик В. Технологія постановки звука на флейті: історія і сучасність // Часопис НМАУ ім. П.І.Чайковського. - № 2(11). – Київ. 2011. – С.85-92.
7. Кононов М.М. Деякі питання методики подолання труднощів гри на гобої./ Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Випуск 22. Музичне виконавство. Книга 8-а. Збірка статей. Ред.-упор.: М.Давидов, В.Сумарокова. – Київ, 2002. – С.178, 239с.

8. Кушнір А. Творчість Й.Й.Кванца у контексті розвитку європейських флейтових шкіл /А.Кушнір // Науковий вісник НМАУ ім.П.І.Чайковського. – Вип. 70 : Проблеми методики та виконавства на духових інструментах. Кн.І. – К., 2008. – С.88-95.
9. Мимрик М. Р.Саксофон в українській камерній музиці кінця ХХ-початку ХХІ століття : композиторська творчість і виконавська практика: Дис. канд.мистецтвознавства;17.00.03 / М.Р. Мимрик; НАН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т. Рильського-К.,2013.-244с.
10. Посвалюк В.Т. Труба в епоху бароко./ Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Випуск 83. Проблеми методики та виконавства на духових інструментах (вокальне та інструментально-духове мистецтво). Збірник наукових праць. Головний ред. – В.І.Рожок. Ред.-упор.: В.Т.Посвалюк, В.М.Сніжко. – Київ, 2009. - 188с.
11. Пушечников И.Ф. Про майстерність викладача-гобоїста./ Теорія та практика гри на духових інструментах. Збірка статей. Редактор-складник В.М.Апатський. – Київ: Музична Україна, 1989. – 136с.
12. Чуриков В. Раціональне використання аплікатури в грі на сасофоні: навч.-метод. посібник (Текст). / В. Чуриков – Х., 1996. – 42с., ноти.
13. Шутко Ю. Флейтове мистецтво ХХ ст. в контексті української культури. Дис. Канд. Мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво/ Державна академія керівних кадрів культури та мистецтв. – К., 2010. – 196с.